

Aan: Standaardisatieraad Nationaal Archief, 5 juli 2022

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum
14 juni 2022

memo

Vaststelling handreiking Waardering en selectie – module
Inleiding op waardering en selectie

Bijlage(n)
1

Gevraagd besluit

De Standaardisatieraad wordt verzocht de module 'Inleiding op waardering en selectie' van de nieuwe handreiking Waardering en selectie vast te stellen als kennisproduct. Deze nieuwe module is een samenvoeging van de modules 1 'Waardering en selectie in het informatiebeheer' en 2 'Waardering en selectie vanuit archiefperspectief'. De module 'Inleiding op waardering en selectie' vervangt dan module 1 op de website van het NA.

Na vaststelling zal het NA van de module een webpublicatie maken. Het is mogelijk dat bij die slag nog redactionele aanpassingen zullen plaatsvinden.

1. Algemene toelichting

Eind 2019 is gestart met de doorontwikkeling van de bestaande handreiking Waardering en selectie (met de titel 'Belangen in Balans'), die uit 2015 dateert.

De handreiking bestaat uit een logisch gestructureerd geheel van verschillende modules. In de opzet wordt bij de inleidende modules een onderscheid gemaakt tussen informatiebeheer en archiefperspectief:

- Module 1. Waardering en selectie in het informatiebeheer
- Module 2. Waardering en selectie vanuit archiefperspectief

Module 1 werd reeds op 6 juli 2021 vastgesteld door de Standaardisatieraad. Deze module is gepubliceerd op de website van het Nationaal Archief:

<https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/handreiking-waardering-en-selectie-nieuwe-versie>.

Module 2 'Waardering en selectie vanuit archiefperspectief' werd op 29 maart 2022 aangeboden aan de Standaardisatieraad. Tijdens de vergadering bleek bezwaar te bestaan tegen de afbakening tussen deze module en de andere inleidende module, "Waardering en selectie in het informatiebeheer". Het bezwaar van de leden lag in de verkokerde opzet van de beide modules, waarmee het belang van de archivaris onbedoeld werd verengd tot cultureel erfgoed. De Standaardisatieraad verzocht het Nationaal Archief om de inleidende modules 1 en 2 gezamenlijk tegen het licht te houden en zo mogelijk te integreren. Daarbij werden suggesties gedaan om ook praktijkvoorbeelden van vernietigingslijsten en selectielijsten toe te voegen en het burgerperspectief pregnanter aan bod te laten komen.

Het Nationaal Archief heeft kans gezien de beide modules samen te voegen. En daarbij meer aandacht te besteden aan het burgerperspectief en de gevraagde voorbeelden te geven.

Deze oplegnotitie heeft betrekking op de nieuwe module 'Inleiding op waardering en selectie'.

2. Module Inleiding op waardering en selectie

2.1 Inhoudelijke toelichting

De nieuwe module vormt een inleiding op waardering en selectie. Erin staan vragen centraal als: Wat is waardering en selectie? Waarom is het belangrijk? Wanneer pas je het toe? En met welke belangen en kaders moet je dan rekening houden? Op deze wijze vormt de module de inleiding voor de daaropvolgende modules in de Handreiking. Het biedt de lezer inzicht in terminologie, (historische) context en belangen en doelen van de informatieprofessional en de archivaris in het kader van waardering en selectie. Het geeft antwoord op de vraag waarom de burger bij waardering en selectie betrokken is; en welk belang deze heeft.

Een belangrijke, door de redactiegroep gedragen ingreep, is de beschrijving van de belangen die een rol spelen bij waardering en selectie. Deze belangen zijn samengevat als burgerbelang, organisatiebelang en erfgoedbelang. De tekst over het burgerbelang is nieuw geschreven. Om het gewicht van het burgerbelang te benadrukken wordt deze als eerste benoemd. Het geeft inzicht in de verschillende concrete belangen van burgers bij het ontwerpen van selectielijsten. De teksten over organisatiebelang en erfgoedbelang zijn respectievelijk ontleend aan de reeds bestaande modules 1 en 2 en zijn her en der aangepast om tot een logische en goed lopende tekst te komen.

Een tweede belangrijke, eveneens door de redactiegroep gedragen ingreep, heeft betrekking op de beweging naar voren in de keten. Onder de titel 'Wanneer pas je waardering en selectie toe?' zijn de passages over archiveren by design uit de modules 1 en 2 samengebracht en herschreven om tot een goede tekst te komen. Op verzoek van de redactiegroep wordt in de passage niet alleen verwezen naar de handreiking Archivering by design, maar is eveneens opgenomen dat het naast permanent te bewaren informatieobjecten óók gaat om tijdelijk te bewaren (langer dan 10 jaar) informatieobjecten.

De indeling van de nieuwe module leidt ertoe dat de selectiedoelstelling niet op de hoofdpagina wordt toegelicht, maar op een achterliggende pagina. Omwille van een heldere en logische indeling van de module is hiervoor gekozen. Op de hoofdpagina is wel een directe link naar de selectiedoelstelling en de verdere toelichting daarop opgenomen; de redactiegroep stemde in met deze keuze.

Op verzoek van de Standaardisatieraad zijn in de tekst her en der voorbeelden opgenomen. De meest in het oog springende wijziging op dit vlak is te vinden in het blok 'Een geschiedenis van waardering en selectie vanaf de jaren tachtig'. Bij de alinea over vernietigingslijsten is een voorbeeld van een categorie uit de gemeentelijke vernietigingslijst opgenomen en wordt de werking van een vernietigingslijst toegelicht. Verderop is een voorbeeld van een handeling opgenomen, ontleend aan de Basis Selectie Document Oorlogsgetroffenen.

Het vaststellen van de nieuwe module 'Inleiding op waardering en selectie' zal leiden tot het vervallen van module 1 'Waardering en selectie in het informatiebeheer' op de website van het NA. De inhoud van module 1 is immers opgenomen in de nieuwe inleidende module. Via de pagina versiebeheer bij de gehele handreiking Waardering en selectie wordt deze vervanging verantwoord. In het archief van de website van het NA is de inhoud van de vervallen module 1 na verwijdering integraal terug te lezen:

<https://nationaalarchief.sitearchief.nl/#archive>.

De tekst van de nieuwe module kan na vaststelling nog wijzigen onder invloed van de nieuwe Archiefwet en het nieuwe Archiefbesluit. Ook kunnen wijzigingen in de teksten van de overige modules leiden tot wijzigingen in deze module; de modules van de handreiking Waardering en selectie hangen immers allemaal met elkaar samen.

2.2 Proces van totstandkoming

Deze module is opgesteld door het NA, in nauwe samenwerking met het veld. Een conceptversie is besproken met en getoetst door een redactiegroep, met experts van de volgende organisaties:

Gemeenten

Gemeente Peel en Maas
Gemeente Utrecht

Provincies

-

Waterschappen

Waternet

Rijksoverheid

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nationaal Archief